

[Gert Petersen]

Det er fuldkommen rigtigt, at vi også har paragraffer i grundloven, der sikrer, at et stort mindretal her i tinget kan få en vedtagen lov ud til bekræftelse eller afkræftelse blandt vælgerne, men den paragraf udelukker aldeles ikke – og det ved udenrigsministeren udmærket godt – at folketinget kan tage en særskilt beslutning om vejledende folkeafstemning.

Jeg må i øvrigt tilføje, at den folkeafstemning, som blev afholdt den 2. oktober 1972, jo ikke blev afholdt ud fra princippet om bekræftelse eller afkræftelse. Det var en helt anden regel, man fulgte dér, noget, som i og for sig heller ikke var direkte hjemlet, men som folketinget naturligvis havde lov til at gøre på daværende statsminister Jens Otto Krag's forslag.

Dernæst synes jeg, der er kommet et ejendommeligt forhold til udtryk her, nemlig at når der for snart 7 år siden blev holdt en folkeafstemning, hvor der blev taget en beslutning, skulle det være udtryk for despekt for den dengang trufne beslutning, at man søger den omgjort, at man søger undersøgt – for det er det, der er tale om her – om den stadig væk bør være gældende. Hvad er dog det for noget? Er det sådan her i landet, at når der først er taget en beslutning, kan den aldrig nogen sinde laves om, så skal den respekteres for tid og evighed? Det er netop sådan noget, der får én til at tænke på evighedsparagrafferne i Romtraktaten.

Selvfølgelig kan enhver beslutning tages op til revision i dette ting, og vi mener, det ville være en klog foranstaltning, om tinget spurgte befolkningen, om den finder, at denne beslutning skal tages op til revision, og det er nøjagtigt det der ligger i dette forslag om en vejledende folkeafstemning.

Hr. Melchior erklærede, at han ikke brød sig meget om folkeafstemninger. Det er da en ærlig sag, men vi har omvendt det synspunkt, at folketinget ikke bør isolere sig fra befolkningen, at det er vælgerne, som bør have det sidste ord. Det har de ved de egentlige folketingsvalg, men de bør også have det i forbindelse med konkrete sager, og det accepterede alle i 1972. Vi mener stadig, der bør være en livlig vekselvirkning mellem folketing og vælgere, ikke kun i forbindelse med folketingsvalg, men også i forbindelse med de store konkrete sager som her, hvor det drejer sig om fællesmarkedet.

Der er altså mange gode grunde til, når man nu alligevel skal afholde direkte valg til EF-Parlamentet, så også at foranstalte en vejledende folkeafstemning – og det ville ikke være særlig bekosteligt i den forbindelse – for at se, hvordan befolkningen selv så på den beslutning, den traf i 1972, altså om man ønskede den opretholdt, eller om man ønskede den ændret.

Det er en uomtvistelig kendsgerning, som hr. Ib Christensen også var inde på, at opinionsundersøgelserne ikke længere afspejler det 2:1-forhold i EF-medlemskabets favør, som kom til udtryk den 2. oktober 1972, at der er sket en meget, meget betydelig forskydning, at der ofte er opinionsundersøgelser, som viser et flertal imod medlemskabet, og at en lang række undersøgelser under alle omstændigheder, med de usikkerhedsmomenter man må indbygge i dem, udviser i hvert fald en fifty-fifty fordeling af tilhængere og modstandere af medlemskabet, hvor der altså for 6–7 år siden ved folkeafstemningen var en ganske massiv overvægt af tilhængere af medlemskab.

Dermed er holdningen i befolkningen ændret. Det kan man godt prøve på at ignorere; jeg forstår, at socialdemokratiet dog har lidt vanskeligheder i øjeblikket med at få det ignoreret sådan uden videre, og det skyldes naturligvis, at en meget stor del netop af socialdemokratiets vælgere hører til dem, der stadig væk og vel også i stigende grad siger nej til medlemskabet af EF, men det må være en sag mellem hr. Poul Dalsager og hans vælgere.

Denne ændring, denne forskydning i den offentlige mening, forekommer mig at være meget naturlig, for selvfølgelig er forudsætningerne ændret, selvfølgelig eksisterer der, trods det der er sagt her, andre forudsætninger, end der gjorde før den 2. oktober 1972. Dengang lovede man befolkningen, at hvis vi kom i fællesmarkedet, forsvandt alt, hvad der hed valutavanskeligheder og vanskeligheder med beskæftigelsen osv., men vi har stort set ikke haft andet, siden vi blev medlem af fællesmarkedet. Det skyldes ikke kun medlemskabet af fællesmarkedet, det skal jeg gerne medgive, men forholdene blev fremstillet dengang, som om medlemskabet ville sikre os imod slige ulykker, og det var ud fra den forudsætning, at masser af mennesker stemte ja. Senere har de opdaget, at fællesmarkedet